

Z a t w e e f c h u N w i s e s .

Nr. 41. Zettortdeenâ 14tâ Oktober 1843.

J a u n a s s i n n a s .

No **Kalnamuischas**. Pœkta Septembera deena mums bija preeku deena. Jaw wairak fâ 3 gaddi atpakkat muhsu nelaisis gohdam peeminnejamis mahzitajs Kade fewim paligu bija nehmees eefsch muhsu taggadeja mahzitaja **S. Timmermann**. Nehs scho sawu gannu pa teem gaddeem, fur tee mums par paleekamu mahzitaju wehl ne bija apstiprinati, bijam mahzjufchees mihloht un gohdabt, atsinnuschi, fa winni par muhsu dwehseleh, par muhsu meefigu un garrigu, laizigu un muhschigu labbflahschanu ruhpejahs. To bija atsinnuschi augsti nu semmi draudses lohzekli, talabb arri bes ittin nekahdas pretimrunnaschanas **Kalnamuischas** augstais leelskungs **Graf Friedrich von der Pahlen** winnus par **Kalnamuischas** draudses, un Dohbeles pilskungs **Emil von der Kopp** winnus par Penkules draudses mahzitaju ezehle un augstu basnizas teesu Peherbura luhdsahs winna apstiprinaschanu par **Kalnamuischas** un Penkules draudses mahzitaju ne kaweht. Schi apstiprinaschana atnahze un 5tâ September muhsu mahzitajs **Kalnamuischas** basniza no zeeniga **General-Superintendenta C. Wilpert**, no Dohbeles Wahzu mahzitaja un prahwesta **Diston**, un no Jaunpilns mahzitaja **S. Bernewitz** basniza kluë eewests un winnus pawaddija **Kalnamuischas** augstais leelskungs **Graf von der Pahlen** ar saweem augsteem peederrigeem un wiffi muischas walbineeki un abbeju draudses pehrminderi un dauds laudis no paschu, fâ arri no kaiminu draudseh. Basniza bija jauki puschkota ar pukkeh, un ar dauds deggoschahm swezzeh; **Graf von der Pahlen** bija no Zalgawas dseedatajus, zeenigu Weisner fungu un winna paligus lizzis us basnizu atnahkt un tã jauks un swehts Deewa wahrds un jaukas dseefmas wiffus klaufitajus tai

deenâ ar debbes maissi meeloja. Lai nu Deews, kas mums to schehlastibu parahdijis labbu gannu eedoht, gannam un draudsei par patwebrumu paleef jo prohjam, un lai **Kalnamuischas** walbineeku mihlestiba ar fo tee sawu mahzitaju usnehmuschi swehtijahs pee winnu meef' un dwehseles.

.....

- Effi sawâ ammatâ ustizzigs, tad eenaidneeku un sfaugu mehles tew tik ahtri kaunu ne padarrihs.

Tas augsti flawehts un zeenichts Perseru-keh-ninsch Schach Abbas, tas pirmais, kahdâ deenâ ar zitteem augstmanneem us jakti buhdams, apmaldijahs, un atradde jaunekli kas kasas gan-nija swilpi puhshoht. Kehninsch kahdu brihtiau to klaufsjees nahze tam jaunam zilwekam klautu un ar to wallodâ eelaidahs. Schis nesinnadams winnu kehniau effam, tam gudri, saprat-tigi un drobfschi us wiffu to fo Schach Abbas jautaja, atbildeja, tã fa pats keh-ninsch lohti par ta puischa gudribu brih-nijahs.

Scheem wehl runnajoht nahze kahds no keh-nina runnas fungeem ar wahrdu Ziman Kuli Kan. Kehninsch schim istablehm zaur simehm rahdija, winna augstu fahrtu schim jauneklum ne parahdiht.

Schach Abbas wehl labbu brihdi ar scho jaunekli runnaja un nomannija winna gudru prah-tu un labbu sirdstikkumu. Kehninsch us sawu runnas fungu, kas jaw ilgi winnu wallodu bij dsirde-jis greefees nu to jautaja, fo winsch jelle no schi

jauna zilwefa prahta un firds dohmajoht? Zman Kuli Kan atbildeja: ja scho jaunekli labbi mahzitu, winsch kahdas deenas kehniham labb deenesta wihrs buhtu. Us scho wahrdu tas Perseru kehnihsch pawehleja to jaunekli labbi mahziht. Tas jauneklis dsinnahs Schach Abbas zerribu peepildiht. Winsch wiffas gudribas ahtri eenehmahs, un wiffas sawos darbos israhdiya pastahwigu prahtu. Kehnihsch to lohti talabbad mihloja un to eezehle par sawu walsts rentmeisteru un tam peelikke to wahrdu Muhamed Ulli Beg.

Daudsreis kehnihsch scho jaunekli leelas darri-fchanas pee zitteem kehniheem suhtija, un schis wiffu gudri un labbi kehniham pa prahtam isdarrija. Wiffuwairak schis jauns waldneeks sawa ammata no ne weena zilwefa dahwanas ne nehme, kaut Perseri dahwanas nemt par grehku ne turr. Schach Abbas daudskahrt saweem zitteem pawalstineekem fazzija: neimmatees no schi preekschihni ka buhs drihwoht. Tahda walloda tohs zittus leelwaldineekus lohti eekaitinaja un tee raudsija daudsreis to ustizzigu Ulli Beg pee kehniha par blehdi apfuhdfeht. Bet Schach Abbas sawa Ulli Beg ustizzigu firdi un sawu pilslauschu blehdibu labbi pasthdams, tohs ne klausija. Kamehr kehnihsch dsihwoja, winsch sawu mantas fargu lohti mihloja.

Pehz Schach Abbas mirschanas zits jauns kehnihsch Schach Sefi, kas pasauli dauds ne pasinne waldischanu usnehme. Nu Ulli Beg eenaidneeki dohmaja, to drihs no sawa gohda ammata nogahst, un kehniham dauds sliktu no winna stahstija. Schach Sefi ilgi tohs lischkus ne klausija.

Kahda deena Schach Sefi pawehleja tam no tahm labbakahm leetahm par ko Ulli Beg bija usraugs kahdu lectu atnest. Kahds no winna deendereem tam atgabdaja, lai jelle winsch pawehloht atnest to sohbinu ko Turku keisars Anurats tas zettortais ar dahргеem afmineem isliktu, par peeminu dahwinajis. Sekam Ulli Beg sawu deenestu pee Schach Abbas usnehme, jaw kahds leelskungs to sohbinu bija nehmis un no ta

tohs dahrgus afminus lizzis isnemt un zittu lectu ar teem isgresnoht. Kad to sohbinu tanni kambari par ko Ulli Beg usraugs bija, mekleja un to ne atradde, tad Schach Sefi wairak teem mehlnescheem tizzeja.

Pa tam Ulli Beg pats pilli bija lizzis buhweht, un winna eenaidneeki fazzija: tik jaw winsch to staltu pilli no teem dahргеem sagteem afmineem buhs ustaisijis, un skubbinaja to kehniham Ulli Beg mantu pahrraudsiht.

Kehnihsch wiffu pareist mantas kambari atradde un tanni deena dabbuja pilnigu sinu kur tas sohbins palizzis. Kehnihsch gribbedams wiffu labbi zauri ismekleht, dewehs us Ulli Beg pilli, un katru kambari un fleppenu weetu pahrraudsiht, winsch par brihnumu gandrihs wiffas weetas no leetahm tufschas atradde.

Mantufarga eenaidneeki kehniham fazzija: winsch tiffai zaur scho nabbadsibu gribb zittus apmahniht. Un tas kehnihsch winnu wallodu peenehme. Te schee pee kahdas Ulli Beg pilsehkas durwis ar trim leelahm atflehgahm un dselsu aisschaujameem eeraudsiha.

Sche, ta tee dohmaja, tas leekulis buhs wiffas fleppeni sagtas mantas paglabbajis. Kehnihsch sawa firdi nu wehl wairak dohmaja tur daschas no sawahu leetahm atrast. Winsch sawam mantu fargam pasineedamees praffija: kas tam jelle ais tahm zeeti aisslehgahm durwiim effoht?

Rungs! mantufargs bes bailehm mihligi atbildeja: es to kambari tadeht zeeti aisslehgahm turru, ka tanni wiffa manna nabbadsiba irr eekschâ. Wifs, ko tu mans waldineeks manna pilli redjeji man ne peederr, bet tew. Bet kas tanni aisslehgahm kambari irr, irr manna pascha manta. Es tew augstais waldneeks ustizzu, ka tu mannu mantu ne nemsi. Kehnihsch nu stipri tizzedams tur kahdas sahdsibas atrast ar bahrgu balsi pawehleja tuhlin to kambari atflehgt. Un ta notikke. — Bet ko kehnihsch ar wiffu pilsfaimi eeraudsiha! Ne seltu, sudrabu un dahrgus afminus — bet ittin ne ko, ka ween pliffas

feenas, pee ka ganna kullite ar fwilpi farra-
jahs.

Mantufarg's taggad ar meerigu firbi sahze
runnaht: „Mans augstais waldneeks! Kad
manni nelaika kehniſch Echach Abbas us kal-
neem kafas gannoht un us ſcho fwilpi puſtchoht
atradde, tad — ko tu ſchē redſi, bija wiſſa manna
manta. Man to ne atnehme, es to kà kahdu
fwehtu, dahrgu leetu ſchē uſkahru, un es tew
augstais waldneeks luhdsu, ka tu man jo proh-
jam wehl wehletu mannu mantu paturreht, un
ar to manni atkal atlaiſtu manna wezzà, tuſſchà,
tunſchà kahrtà atgreestees.

Es kalnds pee mannaſch kafahm biju deesgan
laimigs; jo es tur neko labbaki ne wehlejoſh un
ne gaidiju. Es ſchinni weetà ne eſinu bahſees,
bet Echach Abbas manni mannas kreetnas un
uſtizzigas uſweſchanaſh labbad tanni gohda am-
matà eezehle. Es tawu piſſfaimi zaur taiſnu un
meerigu firbi us lobbu ſaderrigu dſihwoſcham
gribbeju uſlabbinaht; bet tee manni jo deenas jo
wairak eenihdeja un mannim ſſaude, es gan aug-
ſtaks, bet laimigaks ſawà kahrtà ne eſmu tizzis.
Diwkahrtigi es nelaimigs no ta laika eſmu, kad
es nomanniju, ka manneem eenaidneekem irr
laimjees, tawi, mans leelwaldineeks us ſawu
puſſi dabbut. Kad tu nu mannu uſtizzibu un
taiſnibu eſſi atraddis, tad es tew mihli luhdsjoſh:
atnemim man mannu aminatu un wehle mannim
mannas wehdigas deenas meerigi ſchinni paſaulē
nodſihwoht.

Kehniſch tif ko ſawa mantufarga wallobu
dſirdebams warreja aiſturretees kahduſ wahrduſ
ſtarpà meſt un lohti par Ulli Beg gohdigu un uſ-
tizzigu prahtu preezajees, wiſch to ar ſawahm
kehniſch gohda drehbehim apgehrbe un pee rohkàs
nehmiſ ſawà pilli cewedde un no jauna ſawà am-
matà eezehle.

Mahzees: Ne weena leeta tà paſſehpta naw,
ka ta pee gairnas ſawà laikà ne nahſ.

Weier.

* Sinna par jaunu grammatu.

Ne ſenn Mihgà Lehburgas un Turraides dak-
tera-kungs Brehim irr lizzis drikkelt jaunu grab-

matu ar ſcho uſrakſtu: Padohmi preekſch Wid-
ſemmes laudim, kà no niſnahm ſehrgahm un
gruhtahm wahjibahm buhs iſfargatees, un kaſ
paſcheem jadarra ahtràs ſaſliminoſchanaſ un
meeſas-eewainoſchanaſ. No ſchihſ grammatas
gan wehlejamſ, ka ta ir daudſ Kurſemmes lau-
ſchu rohkàs kluhtu, un ka tee tahſ ſchē ar leelu
ſamannibu un gairſchà ſaprohtamà wallobà iſteif-
tas mahzibas pee firbſ nemtu, wehz tahm darri-
dami. Wiſch tanni paſchà us 112 lappahm
trijàs nobaltàs mahza:

- 1) kahdas tahſ leetas irr, kaſ jo wairak ſem-
neekuſ ſlimmuſ darra;
- 2) par nahwigahm ſahlehm, tahſ neween ar
wahrdeem iſteifdams, bet arridſan daudſ
ſmuſkas bildeſ peelidams, fur tahſ ar
pehrwehm nomahletas, lai iſweens tahſ jo
labbi dabbutu paſiht un no tahm warretu
iſfargatees; turklaht wehl mahzidams, kaſ
jadarra, kad kahds ar tahm irr apehdees;
- 3) dohd labbas mahzibas, ko buhs darriht ar
tahdeem meeſas-lohzeekem, kaſ irr eewai-
noti un runna no aſſinſ laiſchanaſ kad un
kà ta iſdarrama.

Par wiſſahm ſchihm leetahm ſchē daudſ derri-
gas mahzibas irr atrohnamas, daudſ nelabbi ee-
raddumi ſchē ſſaidri atklahti, ko laudis lihdiſchim
turreja, un zaur ko tee ſewi neweſſeliguſ, jeb ſa-
was ſlimmibas ſewim jo gruhtas darrija, un
daudſkahrt paſchi wainigi kluē pee ſawas agras
mirſchanaſ; ſchē daudſ labbi padohmi ſakrahti
pee weſſelibas uſturreſchanaſ, pee ahtri uſee-
damu kaitu atweegloſchanaſ, zaur kurru paſlau-
ſigu peenemſcham kautini daſchas raiſeſ no ſewim
warretu nogreest, daſchas behdas un gruhtibas
ſewim atweeglinaht, un ſawas dſihwiſas deeni-
nas pagarrinaht. — Tapwehz wirzeet ir juhe,
mihli Kurſemmes Latweeſchi ſcho teizamu
grammatinu, kaſ juſſu Widſemmes brahtem
par labbu ſarakſtiita, un kaſ, jebſchu ta ar
7 bildu-lappahm puſchkota, fur neween tahſ pee-
minnetas nahweſ-ſahleſ, bet arri daſcha zitta
leeta nomahleta, tomehr tikſai 40 ſudr. ſap.

maksa. Ja paschi ne sinnat Rihgas Krohna-drikketaju atrast, kur ta dabujama, tad juhfu mahzitaji, kad tikkai winnus lubgfeet, labb-praht scho grahmatinu jums sagahdahs.

W — r.

Teesas fluddinaschanas.

Wissi tee, kam kahdas taisnas parradu prassischanas pee ta Wahrmasmuischas Bruwera saimneeka Krich Grinfeld buhtu, par kurra mantu inventariuma truhkuma un parradu dehl konurse spreesta, tohp usaizinati, wiswehlat lihds 25tu November f. g. pee Wahrmas pagasta teesas peeteiktees, jo wehlat neweenu wairs ne klausihē. Wahrmas pagasta teesa, tai 21mā September 1843.

(X. S.) ††† Jndrik Breede, pagasta wezzakais.
(Nr. 85.) L. Rosenthal, pagasta teesas srihweris.

No Krohna Dhsolanmuischas pagasta teesas tohp wissi tee, kam kahdas taisnas parradu prassischanas pee tahs mantas ta nomirruscha Lulkuma Krohna meschafarga Kuhlu Janna buhtu, usaizinati, tai 18ta November f. g., kas par to weenigu preedohschanas terminu nolikts, ar sawahni parradu prassischanam pee schihē pagasta teesas peeteiktees, jo wehlat neweenu wairs

ne klausihē. Dhsolanmuischas pagasta teesa, tai 27ta November 1843.

(No. 385.) ††† Krich Kelder, pagasta wezzakais.
Grosset, pagasta teesas srihweris.

Zittas fluddinaschanas.

Weena wezziga meita, no masahm deenahm weenteefiga, wahrda Maie, irr noklihdusi; zaur Jrlawas un Grentschu dohtu ta irr isstaigajusi, bet nu newarr sinnast kur ta tahlaki gahjusi. Wiina teem, kas wiinu waizajuschu no kurrenes effam, atbildejusi: „no Duffu mahjahni,“ bet to pagastu naw sijnajusi. Tadehl schē sinu dohdam, ka wiina irr no Dschuhkstes mahzitaja pagasta, lai tee, pee kurreem schi usklist, sinnatu kur wiinu nostelleht. Dschuhkste, tai 21mā September 1843.

Wilpert.

Peo Wirtemberga Keelkunga Salkasmuischas waldischanas lehpuchdama truhkuma dehl Merino-aitas, prohti:

30 tekkus,
190 mahtes aitas un
227 jehruš,

par lehtu naudu pahrdohs. Kam patiftu schihē aitas pirkt, lai talabb drihs pee wirspeeminnetas muischawaldischanas peeteizahs.

Naudas, labbibas un prezju turgus us plazzi. Rihgā, tanni 4ta Oktober 1843.

	Sudraba			Sudraba	
	Rb.	Rv.		Rb.	Rv.
i jauns dahlderis	1	33	i pohds kannepu	1	—
i pahrs rudsu	1	50	i — linnu labbatas surtes	1	80
i — kweeschu	2	15	i — — siltakas surtes	1	60
i — meeschu	1	—	i — tabaka	—	65
i — meeschu = putrainu	1	50	i — dselses	—	75
i — auju	—	70	i — sweesta	2	50
i — kweeschu = miltu	2	75	i muzza silku, preeschu muzza	8	—
i — bihdeletu rudsu = miltu	1	90	i — — wihschnu muzza	8	25
i — rupju rudsu = miltu	1	50	i — farkanas sables	7	—
i — sirnu	1	60	i — rupjas leddainas sables	6	—
i — limu = sehklas	2	60	i — rupjas baltas sables	4	15
i — kannepu = sehklas	1	60	i — smalkas sables	4	—
i — kimmenu	5	—			

W r i h w d r i k k e h t.

No juhrmallas gubernementu augstas waldischanas pusses: Waldischanas-raths U. Beitler.

No. 347.